

NATUREN MÄNNISKORNA TEKNIKEN

SGU
Sveriges geologiska undersökning

BERGSSTATEN 2013

Utdrag ur SGUs årsredovisning 2013

Bergsstaten

Enligt SGUs instruktion ska SGU handlägga ärenden enligt minerallagstiftningen samt bidra till att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser.

Bergsstaten ingår från och med den 1 januari 2009 i SGU som en avdelning med särskilda beslutsbefogenheter. Bergsstaten leds av bergmästaren. Kontor finns i Luleå och Falun. Bergsstaten prövar ansökningar om tillstånd för undersökning och bearbetning av mineralfyndigheter enligt mineralagen (1991:45) samt utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen. En viktig uppgift är också att ge information till företag, markägare, allmänhet, länsstyrelser och kommuner.

HANDLÄGGNING ENLIGT MINERALLAGSTIFTNINGEN

Korta handläggningstider bidrar till en effektiv industriverksamhet hos sökandena. Målet är att handläggningstiden för nya undersökningstillstånd ska vara längst tre månader och för ärenden om förlängd giltighetstid längst två månader. Målen har under flera år nåtts med god marginal, se tabell 4.

Tiden för ansökningar om bearbetningskoncessioner är nästan helt beroende av i vilken grad det behövs kompletteringar av utredningarna i ärendena, framför allt med avseende på beskrivningen av miljökonsekvenserna. Den totala ärendetiden i koncessionsärendena, från ansökningsdatum till beslutsdatum, har varit i medeltal

18 månader. Sedan alla nödvändiga uppgifter kommit in från sökanden och samrådet med länsstyrelsen avslutats har handläggningstiden hos Bergsstaten varit två månader. För de stora grupperna undersökningstillstånd och förlängning av undersökningstillstånd har nedlagd effektiv arbetstid och kostnad för denna mätts (se tabell 5). Nedlagd tid och kostnader var högre 2013 jämfört med de två föregående åren. En intensiv debatt om gruvnäringen och prospektering har accelererat under 2013. Det har lett till att Bergsstatens verksamhet i betydligt högre grad än tidigare handlat om information till allmänhet, myndigheter, bolag och sakägare vilket också inneburit fler timmar per ärende.

Undersökningstillstånd

Antalet ansökningar om nya undersökningstillstånd har minskat avsevärt och var 130 stycken 2013 jämfört med 211 året innan. Antalet ansökningar om förlängning av undersökningstillstånd har minskat från 258 stycken 2012 till 205 stycken 2013.

Årets beviljade ansökningar avser i första hand koppar, tätt följt av guld. Därefter kommer zink, järn, nickel och bly. De nya tillstånden är koncentrerade till de tre malmregionerna i landet: Malmfälten i Norrbottens län, Skellefte-fältet och guldlinjen i Västerbottens län samt Bergslagen.

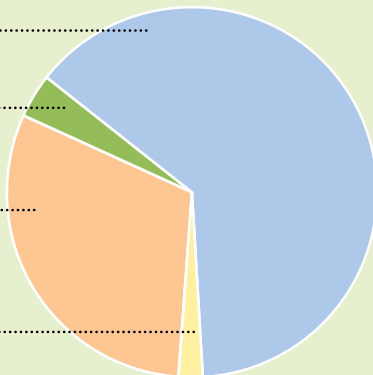
Andel av verksamhetens kostnader.

Geologi för samhällsplanering
63 % (59 %, 63 %)

Bergsstaten
4 % (4 %, 4 %)

Malm och mineral för industrin
31 % (34 %, 30 %)

Forskning för framtida tillväxt
2 % (3 %, 3 %)

Intäkter och kostnader för Bergsstaten (tkr).

	2013	2012	2011
Intäkter av anslag 24 1:8 ap 1	12 303	12 141	9 863
Intäkter av avgifter m.m.	437	381	202
Intäkter av bidrag	98	58	18
Finansiella intäkter	13	17	18
Verksamhetens intäkter	12 851	12 597	10 101
Verksamhetens kostnader	-12 851	-12 597	-10 101
Intäkter som inte disponeras av SGU	19 122	26 910	34 271
Medel som tillförts statsbudgeten	-19 122	-26 910	-34 271
Årets kapitalförändring	0	0	0

Antalet undersökningstillstånd vid årets slut (ansökningar och beslut om bifall med mera) framgår av tabellerna 6 och 7.

Bearbetningskoncessioner

Fem bearbetningskoncessioner beviljades under året:

- I Gällivare kommun, Norrbottens län, beviljades LKAB bearbetningskoncessionen Malmberget K nr 5 för järn. I ansökan har beräknats att fyndigheten innehåller 7,6 miljoner ton med en medelhalt om 59,9 % järn.
- I Skellefteå kommun, Västerbottens län, beviljades Björkdalsgruvan AB bearbetningskoncessionen Häbbersfors K nr 6 för guld, silver, koppar, volfram och vismut. I ansökan har beräknats att fyndighetens mineraltillgång inom kategorin känd och indikerad uppgår till 264 564 ton med en medelhalt om 2,84 gram guld per ton.

- I Ludvika kommun, Dalarnas län, beviljades Grängesberg Iron bearbetningskoncessionen Grängesberg K nr 1 för järn, apatit, skandium, yttrium, lantan och lantanider. I ansökan har beräknats att fyndigheten innehåller 77,9 miljoner ton med en medelhalt om 36,9 % järn.
- I Jönköpings kommun, Jönköpings län, har Tasman Metals AB beviljats bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1 för sällsynta jordartsmetaller. I ansökan har beräknats att fyndighetens antagna mineraltillgång uppgår till 16,5 miljoner ton TREO (total rare earth oxides) med en halt om 0,64 % och att dess indikerade mineraltillgång uppgår till 41,6 miljoner ton TREO med en halt om 0,57 %.
- I Kiruna kommun, Norrbottens län, beviljades LKAB bearbetningskoncessionen Kiirunavaara K nr 4 för järn. I ansökan har beräknats att fyndigheten innehåller 1,1 miljoner ton med en medelhalt om 43,4 %.

Tabell 4. Tid för tillståndsgivning.

	2013 dagar	2012 dagar	2011 dagar
Total ärendetid* för undersökningstillstånd	119	123	136
Handläggningstid** för undersökningstillstånd	30	36	66
Total ärendetid för förlängning av giltighetstid	79	67	95
Handläggningstid för förlängd giltighetstid	36	41	52
Total ärendetid för bearbetningskoncession avseende nya eller utvidgade gruvor (dagar)	550	516	310
Handläggningstid för bearbetningskoncession avseende nya eller utvidgade gruvor	62	72	58

* Ärendetid: tid från inkommen ansökan fram till beslut.

** Handläggningstid: tid från det att alla kompletteringar och yttranden inkommit fram till beslut.

Tabell 5. Nedlagd effektiv tid för beslut om undersökningstillstånd och förlängning av undersökningstillstånd.

	2013	2012	2011
Effektiv tid i timmar per beslut	23	19	15
Kostnad i kronor per beslut	14 837	11 548	6 973

Kommentar: Den intensiva debatten om prospektering har medfört utökad informationsverksamhet kring besluten, vilket bedöms vara huvudorsaken till att effektiv tid och kostnad per beslut ökat.

Tabell 6. Undersökningstillstånd vid årets utgång.

	2013	2012	2011
Areal för gällande undersökningstillstånd (km ²)	16 384	18 560	16 051
Antal gällande undersökningstillstånd	959	1 114	1 139
Antal företag med undersökningstillstånd	100	100	97
Antal privatpersoner med undersökningstillstånd	45	65	47

Tabell 7. Tillståndsgivning, antal ansökningar och beslut.

	2013		2012		2011	
	Ansökningar	Beslut om bifall	Ansökningar	Beslut om bifall	Ansökningar	Beslut om bifall
Undersökningstillstånd	130	119	211	182	191	202
Förlängd giltighetstid	205	170	258	258	353	371
Undantag från förbudsår	15	11	38	22	42	34
Bearbetningskoncession	6	5	6	6	7	2

Besluten om bearbetningskoncession för Norra Kärr K nr 1, Grängesberg K nr 1 och Malmberget K nr 5 är överklagade. Övriga koncessioner har vunnit laga kraft. Kopparberg Mining Exploration ABs ansökan om bearbetningskoncession för Håkansbodagruvan K nr 1 har avslagits. Beslutet har överklagats. TM Resources ansökan om bearbetningskoncession för Sala K nr 1 har återkallats av sökanden.

Antalet gruvor med koncession i Sverige var vid årsskiftet 2013/2014 18 stycken, varav 16 stycken var metallgruvor. Reglerna om mineralersättning till staten och markägarna som trädde i kraft 2005 är för brytningsåret 2013 tillämpliga på sammanlagt 14 bearbetningskoncessioner. För den gruvbrytning som skedde under år 2012 beslutade bergmästaren om mineralersättning i början av 2013. De mineralersättningar som gruvföretagen hade att betala ut till staten och markägarna uppgick till sammanlagt 2 178 109 kronor, det vill säga 768 749 kronor mer än året innan.

Tillsyn

Tidigare har den årliga tillsynen av gruvorna skett under årets sista kvartal. Från och med 2012 sker huvuddelen av tillsynen under barmarksperioden. Denna omläggning har för 2013 inneburit att alla metallgruvor besiktigats under året utom Renströmsgruvan som kommer att besiktigas i slutet av januari 2014.

Vid inspektionerna tillämpas en enhetlig arbetsmodell. Den omfattar generell information om företaget samt information om:

- gruvverksamheten – produktion, brytningsmetoder samt planer och möjligheter för den fortsatta brytningen,
- geologi och gruvmätning – malmreserver, koncessionsgränser och riskanalyser avseende ras och
- fältbesök med särskild tyngdpunkt på vad som kommit fram i punkterna ovan.

Från varje gruva i drift tas vartannat år in så kallat säkringsmaterial, det vill säga helt aktualiserade gruvkartor i digital form.

Under året har tre stycken klagomål från enskilda, samt ett egeninitierat tillsynsärende, gällande eventuella överträdelser av minerallagen, tagits upp till prövning. Tre fall rör

brister i arbetsplaneprocessen och i två av dessa fall har det funnits skäl för bergmästaren att rikta erinringar mot tillståndshavaren. I två av fallen har också omedelbart förbud för fortsatta undersökningsarbeten utfärdats. Därutöver har tre ärenden om tvist om ersättning på grund av skada eller intrång till följd av undersökningsarbete avgjorts.

INFORMATION

På Bergstatens webbplats redovisas bland annat alla gällande undersökningstillstånd samt dagligen uppdaterade uppgifter från diariet. Som komplettering till annonsering i tidningarna publiceras också kungörelser som har samband med tillståndsgivningen.

ÅTGÄRDER AVSEENDE KIRUNA, GÄLLIVARE OCH PAJALA

LKABs planer på fortsatt gruvbrytning i Kiruna och Gällivare väntas inom de närmaste årtiondena innebära en omfattande omvandling av stadsbebyggelsen i dessa kommuner. Ett betydande planeringsarbete görs nu på olika nivåer gällande bland annat kommunernas översikts- och detaljplaner. Samrådsgrupper arbetar på både central och lokal nivå. Bergmästaren deltar i dessa. Bergmästaren avser att bevaka händelseutvecklingen i Pajala på ett likvärdigt sätt.

STIFTELSEN HÖGANÄS–BILLESOLMS AKTIEBOLAGS DONATIONSMEDEL

SGU är förvaltare av stiftelsen Höganäs–Billesholm, vars ändamål är att lämna bidrag till bergmästaren och övrig personal vid Bergsstaten för utveckling i arbetet. Det bokförda värdet av stiftelsens tillgångar vid utgången av 2013 uppgick till 330 000 kronor. Under år 2013 har 50 448 kronor delats ut från stiftelsen för kompetensutveckling med mera.

INKOMSTER

Avgifter i samband med tillståndsgivningen har uppburits med sammanlagt 17 889 135 kronor. Medlen tillförs statskassan direkt. Inkomster inom detta verksamhetsområde uppgår till 285 072 kronor. Av detta belopp är 234 000 kronor ersättningar för information ur mineralrättsregistret.